

Vážené dámy, vážení pánové, přátelé,

tak OBK má třináct let! Třináctka není příliš populární číslo a málo kdo je preferuje. Vždyť i v hotelích se pokoj s tímto číslem málo kdy vyskytuje a v letadlech pravidelně chybí řada sedadel č. 13, ale v historii zavedené instituce a OBK takovou určitě je, nelze tento tok vynechat.

A teď kousek historie:

při cestě starostů na švédské jaderné elektrárny jsme se dozvěděli, že v okolí jaderek vznikají bezpečnostní komise a to povinně z litery zákona. Myšlenka se nám zalíbila a zahájili jsme jednání v tom smyslu, že by něco podobného mohlo vzniknout i u nás a to na základě dohody občanské veřejnosti a elektrárny a je tomu právě 13 let, co se nápad stal skutečností.

V první komisi byly zastoupeny obce Dukovany a Rouchovany, sdružení obcí Energoregion 2020 a Ekoregion 5 a zastoupení měl i Okresní úřad Třebíč. Po zániku OÚ pak byla komise doplněna zástupcem Energoregionu 2020. V současnosti pracuje sedm komisařů. Dovolte, abych Vám je představil:

pí. Ing Marcela Smekalová	starosta Rapotic
p. Miloš Kudera	starosta Dukovan
p. Ing. Vladimír Černý	starosta Rouchovan
p. Jiří Kostelník	starosta Mohelna
p. Antonín Mlynář	starosta Hrotovic
p. Ladislav Marek	starosta Zakřan

Původní stanovy byly postupně upravovány dle zkušeností z činnosti komise a v závislosti na měnící se struktuře ČEZ.

Komise je na světě, ale jaké je její poslání? Úkolem OBK je sledovat okem občanské veřejnosti způsob, jakým je elektrárna provozována a nezkresleně o tom informovat veřejnost v okolí JE i celém státu. Komisaři jsou proto nadáni řadou možností. Mohou kdykoliv vstoupit do elektrárny, rozmlouvat s pracovníky a nahlížet do projektové i provozní dokumentace. Proto však musí splnit řadu zákonem daných povinností. Od vstupní lékařské prohlídky, přes psychologické testy v pravidelných intervalech až po každoroční školení bezpečnosti práce a testy pro vstup do elektrárny.

I když se inzeruje laický pohled komisařů na chod elektrárny, je přece jen třeba získat alespoň minimální přehled o provozu JE. Toho bylo dosaženo základním týdenním školením komisařů. Do každého pravidelného zasedání komise je zařazen školící program včetně návštěvy některého funkčního uzlu elektrárny s odborným výkladem. Pro rozšiřování odborného rozhledu slouží dále domácí i zahraniční exkurze na jaderná zařízení. Možno říci, že komisaři se formou exkurzí seznámili s celým palivovým cyklem od těžby uranu, jeho zpracování do formy žlutého koláče, výroby palivových proutků a kazet, použití jaderného paliva v různých typech elektráren, až po uložení jaderného paliva ve skladech či jeho přepracování ve speciálních závodech a budování trvalých úložišť vyhořelého paliva. V tomto směru mají komisaři obrovský potenciál vědomostí a je třeba nalézt způsob, jak jej využít pro informaci veřejnosti.

Každý z komisařů se na elektrárně věnuje té oblasti provozu, která je mu profesně blízká. A zde má svého odborného garanta z řad odpovědných pracovníků elektrárny. V takto vzniklých dvojicích probíhá další, možno říci, individuální studium odborné problematiky.

Druhou částí povinností komisařů je informovat o svých zjištěních občanskou veřejnost. Je to

povinnost velice důležitá, ale také velice obtížná.

V první řadě sdělují komisaři svá zjištění ve svých obcích. Další možností je elektrárenský Zpravodaj, kde jsou prezentovány názory komisařů na důležité akce jako pravidelná bezpečnostní cvičení či poznatky ze studijních cest. Povídání o studijních cestách je velice vhodným tématem besed či přednášek. Při doplnění mluveného slova fotografiemi či videem se i odborná témata stávají pro občany stravitelnými. Pro dnešní večer ve Višňovém si pro Vás připravil kolega Lád'a Marek krátký ukázkový sestřih fotografií z našich cest.

Složitější je pronikání do okresních či krajských periodik. Potíž je v tom, že na povídání o běžném provozu není nic senzačního, tedy proč to tisknout? Zatím se nám podařilo sjednat pravidelnou rubriku v soukromém čtrnáctideníku Zrcadlo, který pokrývá 13tisíci výtisků část obcí Okresu Znojmo a Brno venkov. V tomto periodiku vychází informace o OBK již dva roky.

V současnosti probíhají jednání, která nám doufejme otevrou cestu do tisku Okresu Třebíč.

Pro práci komise jsou rovněž velice důležité kontakty s korporacemi podobného zaměření.

Na prvním místě je nutno jmenovat občanskou informační komisi z Mochovců a dále pak sdružení v okolí maďarské elektrárny Paks a Jaslovských Bohunic na Slovensku a nelze opomenout sdružení žen pracujících v jaderné energetice WIN. Kontakty nejsou příliš časté, ale velice inspirativní.

Z aktivit OBK nelze opomenout pořádání podzimních seminářů. Ten první v roce 2004 byl na téma „Jaderná energetika, media a občané“ a ukázal, že vedle diskuze o vážných otázkách existence JE v regionu jsou nutná neformální setkání a besedy, zkrátka vydechnutí po každodenním shonu.

Ověřili jsme si, že myšlenka seminářů pořádaných dle našich představ je dobrá a po roční pauze následoval další s názvem Blackout. Reagovali jsme tak na zhoršující se a neřešenou situaci v evropských přenosových sítích. Dukovanská elektrárna se tehdy ocitla v ostrovním režimu, což jsme si do té doby nedovedli představit.

Seminář V poločase byl signálem pro komunální politiky co dál. Faktem je, že situace se od té doby značně změnila, ale diskuze na téma ukončení provozu elektrárny byla velice užitečná.

Na naši aktivitu reagovali krajští radní, kteří schválili usnesení na podporu pokračování jaderných aktivit v uzlu Dukovany.

Následující rok přišla na pořad otázka Omlazení JE Dukovany. Generace pracovníků, kteří elektrárnu stavěli a spouštěli odchází zvolna do penze a politika bezjaderné energetiky utlumila školení nových odborníků. Nedostatek jaderných odborníků je celosvětovým problémem. Chceme-li však pokračovat ve výstavbě dalších bloků je potřeba mladých odborníků více než nutná.

Doufám, že i tento seminář, již pátý v pořadí, bude pro nás přínosem a že si ho užijeme nejen po stránce odborné, ale i společenské.

K sepsání této informace jsem byl delegován nejen jako předseda komise, ale také jako nestor porevolučního dění mezi elektrárnou a občanskou veřejností. Měl jsem to obrovské štěstí, že jsem jako technik prožil pohnutou dobu najíždění všech čtyřech bloků a vzápětí neméně pohnuté období, kdy se elektrárna otvírala svému okolí. A to jsem byl již na straně lidosprávy. Takto získané zkušenosti mi umožnily nalézat ve vztazích partnerů přijatelná a oboustranně výhodná řešení. Prubířským kamenem bylo jednání o výstavbě prvního meziskladu vyhořelého paliva. Debata kolem meziskladu vedla ke vzniku sdružení obcí okolo elektrárny a po několika letech ke vzniku OBK. Zatím, co sdružení řeší vztahové otázky, OBK se věnuje otázkám bezpečnosti. Možno říci, že v okolí Dukovan vznikl komplex občanských aktivit, který nemá u nás ani v zahraničí obdobu.

Vážené dámy, vážení pánové, přátelé, snažil jsem se co nejkratším a nejméně únavným způsobem poreferovat o třináctileté historii OBK. Musím se přiznat, že práce v OBK i Energoregionu mě naplňuje pocitem užitečnosti a pevně věřím a doufám, že i v příštích letech přispějí k práci komise.

V Náměšti nad Oslavou 22.10.2009

Ing. Bořivoj Župa, předseda OBK